

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 6. De variis particularibus incommodis quæ ex anteposita priuatione
sequuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](#)

REGINA
PRAXI
FIDRI P
EV

814

Liber XXXII. Tract. I. De ratione iudicandi de peccatis

^{in 4. dif. 7. 22. quest. 1. art. 4.} vbi & admoneat ipsum id a-
gendo non peccare mortaliter, si non sit de numero vi-
tandorum. Videri potest Suarez *tomo 5. disput. 12. section. 2.*
num. 4 & 5.

22. Item potest ergo Ecclesiam ad orandum priuatim: dum-
modo in ea non celebrantur tunc diuina officia, licet aliqui
priuatim in eadem precentur, ex eodem Soto *ibidem col. 7. &*
Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 19. & refert ex D. Thoma, alioq[ue]
Theologis Suarez in seq. sect. 3. n. 5. Ratio vero bona est, quam
attigit Caet. in verbo Excommunicatio, cap. vlt. verf. Illicita,
quod in hac re non attendatur propinquitas, aut etiam
identitas loci, sed communio in oratione publica: cuius mo-
di est, ex Nauar. in seq. num. 36. ad 5. censentur Missa, horae ca-
nonicae, consecratio templi, aut altaris, aut virginum, bene-
dictio solennis Episcopi, & aquæ benedictæ, atque officia
mortuorum, & sepultura.

Orationis vero priuata, qua licet excommunicato orare
seorsum, in eodem etiam templo, in quo aliquis alius orat.
Caet. & Nauar. locis citatis ponunt exemplum salutationis
Angelicae; ad quam publicè quidem signum campanæ da-
tur, non tamen ut ad publicam, sed ut ad priuatum oratio-
nem, ut addit Caet. cui asseritur Henriquez in 1. par. sum-
ma lib. 12. cap. 12. in fine. Addit idem Caet. quantum cum
que in publica supplicatione à Sacerdotibus precantibus per
vnum miliare excommunicatus distaret, si in tantum spa-
tium populus subsequens extenderetur, ipsum peccare, scilicet
agerendo.

23. PORRO non tantum potest in Ecclesia, dum in ea non
celebrantur diuina officia, excommunicatus orare priuatim
aliis precibus, sed etiam persoluere horas canonicas ad quas
priuatim recitandas si sacris initiatus sit, ipsum etiam degra-
duatum, teneri habent aliis citatis Nauar. ad cap. Alna matr. 1.
par. 9. 3. num. 8. Henriquez, in preced. cap. 7. in margine. lit. R. &
Vgl. De censuris tab. 1. cap. 13. §. 13.) dummodo eas solus reciter,
ex communis sententiâ, prout authoribus in eam citatis no-
tata ibidem Couar. Addens quod non debeat dicere versicu-
lum, Dominus vobiscum; eo nimis nomine quod is per-
tineat ad communionem fidelium, à qua praecisus est ex-
communicatus. Quanquam propter materiam exiguitatem
non videretur plus quam venialiter peccare illum, qui cum ipso
excommunicato eisdem horas persolueret. De hac re pluri-
bus Suarez *tomo 5. disput. 12. sect. 2. & num. 13.*

24. Postremo, potest excommunicatus intrare Ecclesiam
absque peccato, etiam de in diuina officiis celebrantur, si id
faciat non ut interfici illis, sed propter aliquid negotium, vel
ut transeat, vel ut ibi latenter infrequentibus effugiat: pro-
ut inquit Palud. in 4. dif. 18. quest. 6. gr. sub finem, & Caet.
in verbo Excommunicatio, cap. vltim. verf. illicita auem, sub
finem. Vbi addit, neque tunc peccare etiam si transundo fle-
ctat genia, & oret priuata oratione.

C A P U T V .

Priuatae præterea usu officij publici.

S V M M A R I V M .

25. Excommunicatus esse priuatum usu officij publici autho-
res significant cum dicunt ipsum esse suspensum ab offi-
cio.
26. Quid est intelligendum tam de laicali, quam de Ecclesiasti-
co officio.
27. Excommunicatus priuatur usu potestatis ordinis, siue re-
quirat iurisdictionem, siue non.
28. Priuatur item usu iurisdictionis, siue ullam dignitatem offi-
cium publicum obtinere potest.

25. I STIUS MODI priuationem significant D. Anton. 3. par.
tit. 24. cap. 76. in 10. effectu, Sylvestri in verbo Excom-
municatio tertio, num. 1. in 10. item effectu, Nauar. in En-

chir. cap. 27. num. 21. Caet. verbo Excommunicatio, cap.
ultimo, §. Vbi scito: atque alij, cum dicunt excommunicata
esse suspensum ab officio, sumentes suspensionis no-
men, non proprio, ut censura quedam est à ceteris distincta
(alioqui oportet excommunicatum semper irretiri dupli-
ci censura, quod nemo dixerit) sed generaliter: eo scilicet
modo quo à Nauar. describitur in eodem cap. 27. num. 51.
cum ait suspensionem generaliter acceptam, esse prohibi-
tionem usus officij, vel facultatis alicuius. Ita ut sensus illorū
sit: excommunicatum esse suspensum ab officio, id est, pro-
hibitus illi esse usum potestatis ipsi competentis ratione of-
ficii sui publici.

Quod vero Caet. in eod. loco illud dictum extendit ad
officium etiam laicale, congruerat ratione id facit; quan-
doquidem ratio priuationis usus officij in excommunicato
est segregatio ipsius à communione fidelium, ex cap. Engel-
trudam 3. quest. 4. & ex cap. penult. De sentent. excommuni-
cata. Quā communicationem non minus sacrariis, quā
Ecclesiastici officij usus requirit. Cum igitur potestas publi-
ci officij quedam sit Ecclesiastica, & quedam secularis; illa-
que sit aut ordinis, aut iurisdictionis, siue in foro interiori,
siue in exteriori hæc vero sit, vel Principium, vel Iudicium se-
cularium, vel aliorum ministrorum iustitiae, vel tutorum aut
curatorum: excommunicatum priuari usum potestatis ordi-
nis satis patet per illud quod habitum est in præced. cap. 2.
excommunicationem priuare actua participatione Sacra-
mentorum.

Inde enim consequens est, ea quæ sunt Sacramenti Ordini-
nis, excommunicato minime licere, siue iurisdictionem nō
requirant in ordinato; vt in Episcopo, consecrationes cali-
cis, patenæ, & vestium ad diuinam mysteria peregrinatione neces-
sariarum; & in Sace. dote, atque in aliis initiatis inferiori or-
dine, celebratio diuinorum officiorum. Siue requirant iuris-
dictionem: vt in Episcopo, consecrationes Ecclesiarum,
coemeteriorum, ac virginum Deo dicatarum: & collatio or-
dinum. Itemque in Sacerdote, administratio Sacramento-
rum ex officio, & commissio alicui alteri facta ad ea admini-
stranda. Ad talia enim requiri authoritatem Superiorum in
subditos, patet ex his quæ statuuntur in tit. De temporibus
ordinationum in 6. ac ex alius que notat Vgolinus De cen-
suri tab. 2. cap. 10. §. 2.

Excommunicatum priuari quoque usum iurisdictionis
quam habet in subditos, multorum Doctorum & Canonu
authoritate ostendit idem Vgolinus initio sequens cap. 11.
Pro quo facitatio D. Thomæ in 4. dif. 18. q. 2. art. 2. que finis
3. quod usum iurisdictionis in ordine fit ad alium; & ex-
communicatus ab aliorum communione separatur. Multa
autem incommoda ex priuatione sequuntur; vnum genera-
le, cetera particularia. Illud est, de quo ipse Vgolinus in seq.
cap. 13. in principio, & in 2. vt excommunicatus nullam
dignitatem seu officium publicum: siue Ecclesiasticum, siue
laicale obtinere possit, ex cap. fin. De Clerico excommuni-
cante, &c. Si tamen scienter. Vnde habetur, vt ibid. nu. 3.
notat Panorm. quod prohibitio exercitio alicuius actus, pro-
hibeat omne id quo peruenit ad illum actum. Quid etiam
ex principio cap. Postulatis, eod. tit. idem Panorm. nu.
1. deducit: inquiens, nota primo, ex principio literæ, quod
cui denegetur aliquid, denegetur & omnia id per quod per-
uenitur ad illud.

C A P . VI .

De variis particularibus incommodis quis ex ante pro-
posita priuatione sequuntur.

S V M M A R I V M .

29. Excommunicatus non toleratus, conserve nequit beneficia.
Nec potest eligere, aut electum confirmare: nec potest presen-
tare, aut presentatum instituire.
30. Nec potest censuram ferre, aut latam tollere: nec item iudi-
care.
31. Explicatio difficultatis: An delegatus iudicare posset, si in
a quo delegatus est, in excommunicationem incur-
rit.

33 Potest

- 33 Potest excommunicatus vocari ap. ius, adhiberi testis aduersus hereticum: & quando posse instituere Procuratores.
- 34 Quando valeant ab excommunicato gesta ratione publici officij, cuius vsu est priuatus.
- 35 Quale peccatum committat usurpatione talis vsus, contra Ecclesie prohibitionem.

PRIMVM incommodum particularē est, excommunicatum non posse conferre Ecclesiastica beneficia: quod c. 1. in D. Anton. Sylvestr. & Caiet. locis cit. Palud. in 4. dist. 18. q. 4. in 2. c. t. & Gabr. ead. distin. et. quast. 2. versus finem. Couar. ad cap. 1. Ina mater, par. 1. §. 7. num. 9. & Vgolinius 2. cap. 11. §. 3. Ex quo in seq. §. 3. Adde amplius, siue sit Iudex ordinarius, siue delegatus, aut subdelegatus; & in §. 6. siue Iudex publicus, siue priuatus; qui arbitri dicitur, quando per consensum partium litigantium eligitur, ut Iudicis partes suscipiat, & per suam sententiam liti finem imponat, procedens seruato ordine iudicario. Arbitrator vero dicitur, quando eligitur, non ut Iudex super re litigiosa; sed ut amicus qui inter partes amice compōnat, ac quid cuique competat, definiat.

Vbi aduerte obiter ex eod. authore, De arbitrio & carbitatore, cum fuerint excommunicati non tolerati: illius, arbitri inquam, sententiam non valere, vt nec iudicis ordinarij quoniam arbitria ad iudiciorum normā rediguntur, ex leg. 1. ff. De rebus arbitris. Arbitratoris vero sententiam esse validam: quod idem author in eod. §. 6. num. 3. copiose docet. Nobis sufficere potest illaratio; quod quae sunt quid facti, acta ab excommunicato valent, ex Panorm. ad cap. Veritatis. De dolo & contum. num. 42. Arbitratoris autem arbitrium tale est. Tum quia rationem habet contractus transactionis: tum quia arbitratoris potestatē esse facti cuiusdam, ex eo constat quod is non cogatur ius seruare, sed permittatur quod sibi videtur, suo arbitriū declarare.

De sententia autem delegati, cum ille à quo delegatus est, in excommunicatione incurrerit, quid sit tenēdum idem Vgolinius in præced. §. 5. explicat quatuor conclusionibus. Prima est: Delegati iurisdictionem non tolli, delegante in excommunicatione. Ratio est, quia excommunicatio non admittit ius quod quis habet: sed impedit ne eo vtratur, De quo videri potest idem author in eadem tab. 2. cap. 6. Secunda est. Vbi delegatio facta est ab ordinario, si delegatus quid egerit vnde res integrā defierit esse, is delegante in excommunicatione incidente, non impeditur quoniam causam prosequatur. Ratio est, quia nec eiusdem delegantis morte ipse impeditur, ex cap. Licet, De officio delegati. Quia ratione pariter ostenditur, quod delegato incidente in excommunicatione, cum iam res defierit esse integrā, subdelegatus possit causam persequi. Postrema, cum res est adhuc integrā, quia scilicet delegatus nondum capit sua iurisdictionē vī, quando de gās incidit in excommunicationem, tunc delegatus ipse non potest causam cognoscere. Hęc habetur etiam ex citato cap. Licet, & confirmatur: quia antequam subdelegatus in iurisdictionē vtratur, illa in ipsum non transiuit efficaciter, ex cap. Quamvis, De officio delegati in 6.

Octauum excommunicati incommodum particularē est: nec accusare, nec testificari posse. Hoc in antecitatibus locis tradunt D. Anton. Syl. & Sotus. Et probatur ex cap. Decernimus, de sent. excommunicat. in 6. Vbi iudicibus præcipitur, ut excommunicatos in suis curiis & iudicis repellant ab agendo, patrocinando, & testificando.

Vnde etiam intelliguntur rationes incommodū: nempe excommunicatum in iudicis nec cagere, nec patrocinari posse: quod glossa etiam in cap. ad verbum Patrocinando, habet, intelligendum esse non tam in Aduocato, sed etiam in Procuratore. Inio, vt habet Armilla in verbō Excommunication. n. 9. sub fine, nullus potest exercere actus publicos: quales sunt non modo Aduocatorum, & Procuratorum, sed & Tabellionum: ac etiam tutorum (quorum authoritas licet a priuatum vtilitatem sit instituta, est tangere publica) iuxta 3. yl. uest. Excommunicatio 3. num. 2. vers. 2. Quodque de tutoribus dicitur, esse pariter de curatoribus dicendum, necat Vgolinius tab. 2. cap. 14. in principiis.

Quamvis autem hęc ita sint, tamen ex cap. Intelleximus, De iudicis; potest excommunicatus in ius vocari (de qua relatus in sequen. cap. 16. Vgolinius) quia aliqui sua maliitia ei prodesset, & ut ibidem dicitur. Item ex cap. In fidei fauorem, De hereticis in sexto, conceditur vt in negotio inquisitionis aduersus hereticos excommunicati ferant testimonium.

Decimum particulare incommodum est: non posse institui Procuratorem, nec posse Procuratorem instituere, prout habet Sylu. Excommun. 3. num. 1. vers. 12. Atamen, vt monet Caiet. in verb. Excommunicatio. c. vlt. 3. Vbi scito, quando

tanquam

tanquam reus in iudicium vocatur, potest Procuratorem influere: quod manifestum est cit. cap. Intelleximus. Neque consentaneum est ut prohibeat facere, qua ad legitimam defensionem suam pertinent.

Vnde dicimum est: non posse administrare non modo spiritualia; sed neque temporalia, iuxta D. Anton. 3. par. tit. 2. 4. cap. 76. vers. 15. & Panorm. ad cap. Pastorale, De appellatio- nibus num. 18.

Addi potest duodecimum, quod excommunicatus non toleratus nequeat beneficia dare in commendam.

Et decimum tertium, quod nequeat dare coadiutorem.

Et decimum quartum; quod nequeat quem beneficio priuare.

Et decimum quintum; quod nequeat postulare, aut no- minare ad beneficium.

Et decimum sextum, quod possit indulgentias conferre.

Ac postremo, quod executor constitutus non possit pro- uidere de beneficio: haec enim omnes requirunt vium iuris- dictionis, quo excommunicatus priuatur. Vide Vgol. in cit. tab. 2. cap. 11. §. 2. Et additum si libet quae Suarez tom. 5. disp. 14. late persequitur de priuatione vius iurisdictionis Ecclesiastici ex excommunicationem maiorem.

34. I AM vtrum validi sint antecitati actus, si excommunicatus contra Ecclesie prohibitionem se illis ingrat, late dispu- tatur à Panorm. ad cap. Veritatis. De dolo & contumacia, à Felino ad cap. Ad probandum, De sententia. & re iudic. ab An- gelo. Excommunicatio vlt. n. 19. à Sylu. Excommunicatio, 3. n. 2. & sequentibus, ab Alfonso à Calvo lib. 2. De lege po- nali, cap. vlt. concl. 2. vers. Alterum: & passim ab Vgolino in tab. 2. De censuris. Sed quia id magis pertinet ad forum ex- ternum quam ad internum, cui hec doctrina seruit, breuiter tantum monebimus; habentem officium publicum si in ex- communicationem incurrit, ea quae ante ipsius denuncia- tionē, & dum adhuc ab Ecclesia toleratur geruntur ab ipso, ratione ciudicis publici officij, seu quatenus habet publicam authoritatem, valida esse. Quod communiter probant à simili: quia quantumuis seruus non possit esse Iudex, valen- tamen quae dum prolibero habetur ab ipso geruntur ratione publici officij, ex cap. Infamis, 3. q. 7. & ex lege Barbarius, ff. De officio Prætoris. Quae vero geruntur post denunciatio- nem excommunicationis, invalida esse: quia nimis in tunc excommunicatio plene obtinet suam vim priuandi excom- municatum vnu publici officij. Quod idem iudicandum est de excommunicato ob notoriam Clericorum percussione, qui sicut denunciatus ponitur in numero eorum qui non tolerantur ab Ecclesia, ut habebitur in seq. cap. vlt.

35. A N autem mortaliter peccatum excommunicatus ingeren- do se illis actibus? Caet. in verb. Excommunicatio cap. vlt. vers. Vbi scito, ait non esse adeo clarum: id est autem ratio- nabile non peccare mortaliter, nisi tali usurpatiōne officij, a- liquid ex suo genere mortale se immiscat: sicut se immisceret iniquus ille cum excommunicatus iudicat: quia tunc incidit in usurpatum iudicium, quod est peccatum mortale ex suo genere: quoniam per illud iniuria ſicit, tum iis quos iu- dicat exercens in eos potestatem, quam & ligatam habet, & prohibetur exercere: tum etiam communis, cuius auctum grauenſibi inique usurpat. Quae ratio etiam Sotii in 4. diffin- 22. quæst. prima, artic. 4. colum. 5. Similicer sciimicet, cum i- pse eligit beneficia, aut ea conferat: quia facit iniuriam alios electoribus, & collatoribus, quorum numerum iniuste au- get. Ita Caet.

CAPUT VII. Priuare adhuc fructibus beneficiorum Eccle- siasticorum.

S U M M A R I U M .

36. Vnde constet de tali priuatione, & quod excommunicatus ipso facto illam incurrit non expectata iudicis senten- tia.

37. Aliquot corollaria inde deducita.

38. Obligatio restituendi fructus perceptos in excommunicatione, non tollitur per obtentam abolutionem ab excommuni- catione.

39. Non potest excommunicatus ex fructibus sui beneficij suis subuenire: & moderationes cum quibus id accipien- dum est.
40. Ut fructus percepti in excommunicatione retineri possint, o- pus est dispensatione.
41. Quod in hac re fructus beneficij dicitur, parvitate di- en- dum est de aliis fructibus Ecclesiastici.
42. Cui cedere debent f. i. u. us ipsi restituendi.

E xcommunicatum maiore excommunicatione non fa- cere fructus suos si beneficium habeat, tradunt tum ali quorum Vgolinius meminit tab. 2. cap. 12. num. 1. etiam Palud. in 4. distinet. 18. quæst. 4. in 2. eff. & Caet. verbo Excommunicatio, cap. vlt. §. Vbi Ego qui & docet illum peccatum faciendo eosdem fructus, propter iniustiam quam in eo committit) probaturque ex cap. Pastorale, De appellationibus: cuius finis sic habet. Illi prouentus Ecclesiastici merito subtrahuntur, cui Ecclesia com- munio denegatur. Sicque ea verba accipit ibidem Panorm. num. 17. Recicens quod glossa eiusdem cap. docet, excom- municato non subtrahi redditus beneficij, nisi hoc sit ex- presum in sententia: seu, quod idem est, excommunicatum non esse ipso facto priuatum fructibus sui beneficij: sed per iudicis sententiam debere priuari. Cuius contrarium pra- clare ostendit Suarez. tom. 5. disput. 13. sect. 2. vi. & Vgolino lo- cicitato. Ratio vero praincipia est: quod memoratis verbis Summus Pontifex significet, eam de qua loquimur priua- tionem in excommunicatum cadere ei ipso quod Ecclesia communio ei denegatur: in quam denegationem ipso fa- cto, nulla expectata iudicis sententia, incurrit per ex- communicationem: utpote trahentem lecum, ex eodem cap. Pastorale, suam executionem. Adeo ut eadem memorata verba non sint interpretatione referenda ad ius, ex quo lu- dex sententiam proferre debeat: sed ad executionem, qua excomunicato per separationem ipsius ab Ecclesia com- munione, fructus beneficiorum subtrahuntur de facto; ita ut illos non faciat amplius suos. Quæ interpretatio cum sit communis, ut idem authores annotant: certum est magnam autoritatem habere debere in praxi pro conscientia securitate.

E x HAC autem doctrina multa licet inferre. Ac primo, quod Vgolino in eodem num. 1. habet ex Panorm. ad memo- ratum cap. Pastorale, num. 6. istud incommunum habere locum (quod facit aperte deducitur in ex cod. cap. Pastorale) quantumcumq; ass. rat qui se iniuste excommunicatum, & ideo appetet. Secundo, quod idem refert ex Innocentio ad cap. 1. verb. Episcopatum De iudicio, locum item haberetam in Cleri- cis maioribus & Episcopis, quam in minoribus seu simplici- bus beneficiariis. Tertio, quod tractat Suarez in citata sect. 2. num. 10. locum quoque habere non modo in excom- municatis denunciatis, & notoriis percussoribus Clericorum: sed etiam in omnibus aliis maiori excommunicatione irretritis: quia per Extraug. inter. Ad euitanda, in nullo consultum est priuata utilitas excommunicati, ut patet ex illius expre- ssis verbis apud Nar. in Enchir. cap. 27. num. 35. Vnde & tales cum eiusmodi fructus non faciant suos, tementur eosdem tanquam alienos iniuste detentos, restituere non expectata iudicis executione.

Quibus adde cum eodem Vgolino ibidem vers. Sexto ex Rebuffo: quod nec absolutio a censuris quam Summus Pon- tifice dare solet ei cui confert beneficium, liberet excom- municatum a propulo incommodo: quia talis absolutio prodest solum quad collationem: ideoque excom- municatus sic absolutus, non faciet ob illam fructus suos: quia priuatio fructuum beneficij distincta est ab impedimen- to acquisitionis beneficij; de quo dicetur in sequenti capite.

Adde idem cum eodem; neque obtenta absolutione, ex- communicatum facere suos fructus quos percepit tempore excommunicationis. Id quod post glossam final. ad cit. cap. Pastorale; habent D. Anton. 3. par. tit. 2. 4. cap. 76. in effectu 9. & Sylu. in verbo Excommunicatio tertio, num. 1. vers. 9. Ratio vero est: quia absolutio tollit tantum excommuni- cationis inculum, non item detrimenta ex eo secura, quaz ad terrorem contumacium relinquentur: eo quod facilis ve- nix, in-